

Trelleborgs kommun

Rektorn vid Västra Alstads skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Västra Alstads skola
i Trelleborgs kommun

Tillsyn i Västra Alstads skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Trelleborgs kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Västra Alstads skola besöktes av Skolinspektionen den 11 september 2012.

Fakta om skolan

Västra Alstads skola är belägen i utkanten av Trelleborgs kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6, och har vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 104 elever. Personalen tillhör ett arbetslag, men inom detta har det skapats två arbetsgrupper som följer årskurserna F–3, respektive 4–6. Viss samverkan sker inom arbetsgrupperna, men det är inte lika vanligt med samarbete mellan F–3 och 4–6. Arbetslaget leds av en så kallad processledare som även ingår i rektorns ledningsgrupp. Skolan har totalt två processledare varav den ena är inriktad mot fritidsverksamheten.

Eleverna i årskurs 3 når i hög grad kunskapskraven inom matematik och svenska. Under 2012 låg måluppfyllelsen på 93 procent inom båda dessa ämnen, och resultaten harmonierar i stort med de nationella proven. I matematik innebär 2012 års resultat en uppgång i jämförelse med 2011 då 87 procent av eleverna nådde kunskapskraven. I svenska har resultaten dock försämrats sedan föregående år då samtliga elever nådde målen 2011.

Kunskapsresultaten i årskurs 5 har fluktuerat utan någon tydlig trend under åren 2008–2011. Resultaten redovisas ämne för ämne med undantag för naturorienterande och samhällsorienterande ämnen som anges i block. Under 2008 var måluppfyllelsen särskilt låg inom ämnet svenska där endast 56 procent av eleverna nådde målen, men även de naturorienterande ämnena och teknik samt samhällsorienterande ämnen redovisade låga resultat med 65 procents måluppfyllelse. Under 2009 förbättrades resultaten avsevärt då samtliga elever nådde målen inom naturorienterande och samhällsorienterande ämnen och teknik. I ämnet svenska redovisades ett resultat på 94 procent. Under åren 2010–2011 har resultaten pendlat med några procentenheter såväl upp som ner. En liknande trend uppvisas inom övriga ämnen med undantag för hem- och konsumentkunskap som redovisar 100 procents måluppfyllelse under perioden 2008–2011. I engelska var resultaten dramatiskt lägre under 2011 då 64,3 procent av eleverna uppges nå målen. Under 2010 var motsvarande resultat 88,2 procent.

Skolans resultat för 2012 avser årskurs 6. Här utmärker sig särskilt hem- och konsumentkunskap, naturorienterande och samhällsorienterande ämnen där endast 80 procent av eleverna når kunskapskraven. Svenska som andraspråk och bild är de enda ämnena där samtliga elever når kunskapskraven.

Inom ramen för Skolinspektionens tillsyn på Västra Alstads skola genomfördes en längre intervju med rektorn samt en rundvandring med efterföljande samtal med elevrådet. Kortare intervjuer med några lärare samt processledarna genomfördes också. Till grund för beslutet ligger även de dokument som skolan skickat in, och som Skolinspektionen tagit del av.

Helhetsbedömning

Skolans kunskapsresultat i synnerhet i årskurs 5 har växlat under åren 2008–2011. Störst svängningar finns inom svenska, teknik, naturorienterande ämnen, och samhällsorienterande ämnen. Även om skolan vidtagit åtgärder och resultaten förbättrats genom åren, är det fortfarande 20 procent av eleverna i årskurs 6 som under 2012 inte nådde kunskapskraven i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena, och 14 procent nådde inte kunskapskraven i svenska. Skolan bör inom ramen för sitt kvalitetsarbete sträva efter att förbättra samtliga kunskapsresultat och se till att det finns rutiner för en allsidig uppföljning av alla ämnen som kan komplettera de av huvudmannen efterfrågade nyckeltalen.

Det pedagogiska ledarskapet framstår som välinformerat och verksamhetsnära och lärarna samverkar med varandra inom de arbetsgrupper som skapats inom arbetslaget. Dock finner Skolinspektionen att skolans elevdokumentation inte hanteras på ett likvärdigt sätt, utan skiljer sig åt mellan skolans lärare. Skolan behöver se till att det finns rutiner som säkerställer att samtliga elever får skriftliga omdömen med tydliga kopplingar till kunskapskraven i alla ämnen som de får undervisning i. Det är också viktigt att de individuella utvecklingsplanerna har en formativ karaktär, och klargör för eleven vad som krävs för att eleven ska vidareutvecklas.

Inom ramen för särskilt stöd bör skolan diskutera de avvägningar som medfört att stödet i dagsläget utgår ifrån stöd i svenska och inte erbjuds med utgångspunkt i de ämnesspecifika utmaningar som kan utgöra svårigheter för eleverna. Skolan ska också förtydliga utformningen av åtgärdsprogrammen så att det klart framgår vad elevens behov är, hur de ska tillgodoses, och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som skolan måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattas följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Trelleborgs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 14 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Trelleborgs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- -Se till att det för varje skolenhet/verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att påbörja eller verkställa under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av Västra Alstads skolas nyligen reviderade plan mot kränkande behandling. I denna framkommer vilka rutiner som ska gälla när planen ska utvärderas. Planen saknar dock en värdering av de åtgärder som tidigare initierats varvid det inte framkommer vad som blev utfallet av dessa insatser. En sådan värdering kan utgöra en viktig del i fortsatt kartläggning av verksamheten, och utgöra stöd vid val av nya insatser för att öka elevernas trygghet och studiero. Skolans plan mot kränkande behandling behöver därför kompletteras med en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Mot bakgrund av ovanstående ska huvudmannen se till att det på skolenheten upprättas en plan mot kränkande behandling som motsvarar skollagen krav.

Författning

6 kap. 8§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Trelleborgs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- -Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- -Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Skollagen föreskriver att en elev som har svårigheter att nå kunskapskraven har rätt till stöd. Vidare ska rektor se till att det fattas beslut om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Västra Alstads skola har rutiner för att anmäla till rektor om en elev inte når kunskapskraven. Vid intervju med rektorn och lärare framkommer att elevens läsförmåga anses vara central och därför ofta blir utgångspunkten vid efterföljande utredning. I de fall eleven är i behov av särskilt stöd erbjuds detta huvudsakligen i svenska, matematik, och engelska. Skolinspektionen vill betona att det är av yttersta vikt att skolan utför en allsidig utredning för att belysa en elevs studiesituation. Att en elev inte når kunskapskraven i ett ämne kan bero på ämnesspecifika utmaningar som då måste vara utgångspunkten vid val av stödinsats. Ämnesspecifikt stöd i exempelvis fysik, teknik, eller religion kan inte alltid ersättas av åtgärder i svenska eller matematik.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av avser i huvudsak stödinsatser i svenska, matematik och engelska. Såväl de lärare som Skolinspektionen talat med, som rektorn framhåller att åtgärdsprogrammen utgår ifrån elevens översiktliga skolsituation med elevens matematiska förmåga och läskunnighet som särskilt fokusområde. Insatser inom andra ämnen framgår inte av åtgärdsprogrammen. Skolinspektionen kan konstatera att kvalitén på de åtgärdsprogram som skickats in inför tillsynen varierar. Merparten är omfattande, där delar av den information som framkommit vid utredningen av elevens stödbehov även skrivs in i åtgärdsprogrammet. Detta upplägg medför att dokumentet kan upplevas som svårläst, och elevens faktiska behov framgår inte med tydlighet vilket även innebär att kopplingen mellan elevens behov och beslutade åtgärder är oklar. I vissa fall framgår det inte hur en insats ska utvärderas och följas upp. Denna otydlighet försvårar möjligheten att avgöra om de åtgärder som satts in är lämpliga och tillräckliga.

Mot bakgrund av ovanstående måste skolan se till att elever i behov av stöd ges möjlighet att få detta i alla ämnen och att åtgärdsprogrammen anger vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses, och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8§ tredje stycket skollagen, Lgr 11 2.8 övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

3 kap. 9§ skollagen

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Trelleborgs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- -Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- -Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att elevens ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling vara kopplade till kunskapskravet i respektive ämne som eleven får undervisning i. Vidare ska det i elevens individuella utvecklingsplan framgå vilka insatser som krävs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Av de dokument som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen, och i samtal med rektorn framkommer att de skriftliga omdömena hanteras olika mellan lärarna. Skolan har ett webbaserat system med vissa givna mallar, och rektorn framhåller att det förs kontinuerliga diskussioner kring hur omdömena ska utformas, men det saknas systematiska rutiner som säkerställer likvärdighet avseende omdömenas innehåll. I flertalet fall finns det informativa beskrivningar med tydliga kopplingar till ämnets kunskapskrav, men det förekommer också omdömen som handlar om hur många poäng eleven fått på ett prov liksom uppgifter om elevens arbetssätt och inställning till ämnet. I vissa ämnen utfärdas inte några omdömen alls. Rektorn medger att de skriftliga omdömena är ett utvecklingsområde, och att bedömningmatriser och pedagogiska planeringar ska finnas inom alla ämnen inom en tvåårsperiod varvid de skriftliga omdömena ska utarbetas med utgångspunkt i dessa dokument.

I flertalet av de inskickade individuella utvecklingsplanerna saknas framåt-syftande insatser. I något fall finns en åtgärd angiven, men den är av mycket svepande karaktär i stil med att eleven ska få en praktisk övning. Vad för slags övning och på vilket sätt den är kopplad till elevens målsättning är oklart. Genom denna otydlighet får inte planen den stödjande effekt som eleven behöver i sin kunskapsutveckling.

Skolan måste således se till att de skriftliga omdömena utformas på ett sådant sätt att elevens progression i förhållande till kunskapskraven i varje ämne framgår. De individuella utvecklingsplanerna ska därtill vara tydligt framåt-syftande, och det ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanens direktiv.

Författning

10 kap. 13§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Agneta Ericsson och utredare Maria Nyman.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Josefine Esbjörnsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas.

Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).